

Stelsel vasculitis, polyarteriitis nodosa (PAN) en ziekte van Wegener

Soort ziekte

Acute ontsteking van de bloedvaten door een stoornis van het afweersysteem.

Wat is systeem vasculitis, polyarteriitis nodosa (PAN) en ziekte van Wegener

Systeem vasculitis

Systeem vasculitis (systeem=verspreid door het lichaam; vasculitis=ontsteking van een of meer aderen) is een ontsteking van de bloedvaten waarbij naast andere organen ook de nieren aangedaan kunnen zijn. Door de ontsteking worden de bloedvaten dikker en ze vernauwen, waardoor de bloedstroom naar de weefsels minder wordt. De weefsels krijgen hierdoor te weinig zuurstof en er kan versterf van weefsel optreden. En de weefsels raken ontstoken. Ook wordt de wand van de bloedvaten zwakker en kunnen er bloedingen optreden. Twee vormen van systeem vasculitis waarbij de nieren beschadigd kunnen raken, zijn polyarteriitis nodosa en de ziekte van Wegener.

Polyarteriitis nodosa

Polyarteriitis nodosa (poly=veel of meerdere; arteriitis=ontsteking van een of meer slagaderen; nodosa=met knobbelvorming; nodus=knobbel) is een ontsteking van de middelgrote tot kleine slagaderen waarbij verdikkingen van de bloedvaten optreden. Deze verdikkingen kunnen soms worden gevoeld in de bloedvaten die onder de huid lopen. Bij dit ziektebeeld komen nogal eens verwijdingen in de bloedvaten voor waarbij de vaatwand verzwakt raakt. Hierdoor ontstaan makkelijk bloedingen. De ziekte kan optreden in verschillende organen zoals de huid, het maag-darmkanaal, de zenuwen en de nieren.

Ziekte van Wegener

De ziekte van Wegener bestaat uit ontstekingen van de vaatwand met vorming van granulomen. Een granuloom is een bolvormige opeenhoping van ontstekingscellen die de opbouw van het normale weefsel verstoren en waarbij weefsel te gronde kan gaan. In het granuloom kan zich een abces ontwikkelen en er kan holtevorming optreden. De ziekte van Wegener treedt vooral op in het KNO-gebied (oren, neus, bijholten), in de longen en in de nieren.

Wat zijn symptomen en vooruitzichten

De symptomen van deze ziektes kunnen sterk variëren. Onder meer komen voor: vermoeidheid, koorts, gewichtsverlies, spier- en gewrichtspijnen, afwijkingen aan de huid zoals rode of roodblauw verkleurde plekjes of huidbeschadigingen. Ook kunnen buikpijn, krachtsverlies en/of gevoelsstoornissen aanwezig zijn.

Als de longen bij het ziekteproces zijn betrokken, wordt dat merkbaar door kortademigheid en hoesten. Soms wordt bloed opgehoest. Als de vaatontsteking de nieren aantast, neemt de hoeveelheid urine vaak af en soms zit er bloed in de urine. Ook kan de bloeddruk te hoog worden. De filterfunctie van de nieren kan achteruitgaan waardoor zich schadelijke afvalstoffen ophopen in het lichaam. Daarom is soms dialyse nodig. Vaak is dit maar tijdelijk omdat de nieren zich onder invloed van de medicijnen weer herstellen.

Bij veel patiënten lukt het om de ziekte door krachtige behandeling in een rustige fase te krijgen. Maar het is altijd mogelijk dat er opnieuw activiteit ontstaat. Voor een klein deel van de patiënten blijven deze ziektes helaas levensbedreigend.

Behandeling

De vaatontstekingen kunnen worden behandeld met geneesmiddelen die het afweersysteem onderdrukken. De eerste 3 tot 6 maanden is de behandeling met zware medicijnen, daarna kan een lichtere onderhoudsbehandeling van een jaar of langer worden gegeven. Daarnaast krijgen patiënten met de ziekte van Wegener vaak het antibioticum co-trimoxazol om te voorkomen dat er bacteriële infecties optreden. Bij een ernstige vaatontsteking in de nieren wordt soms plasmaferese toegepast. Daarbij wordt het vloeibare deel van het bloed, waarin zich de antistoffen bevinden, vervangen door een nieuwe vloeistof zonder antistoffen. De patiënt behoudt daarbij wel zijn eigen bloedcellen.

Meer weten?

Friedrich Wegener Stichting: www.vasculitis.nl

Met vragen over uw persoonlijke situatie of behandeling kunt u terecht bij uw behandelend arts.